

turkos blåvinge

Aricia niciasRödlista
2010Livskraftig
LCNära hotad
NTSårbar
VUStarkt hotad
ENAkut hotad
CRNationellt utdöd
REKunskapsbrist
DD

Turkos blåvinge förekommer främst i Norrland. Arten har varit på stark tillbakagång under de senaste tio åren.

Livsmiljö och ekologi

Turkos blåvinge är en ganska liten dagfjäril som flyger från sista dagarna i juni till mitten av augusti. Fjärilen trivs på blomsterrika betes- och slåttermarker där hävden upphört men där marken ännu inte vuxit igen. För att fjärilen ska trivas ska markerna ha en riklig förekomst av värdväxten skogsnäva (midsommarblomster). Honan lägger främst ägg på vissnande blad av värdväxten. Enligt äldre uppgifter övervintrar äggen och larverna utvecklas under påföljande vår och försommar. Förekomsterna i Dalarna och Norrland är i hög grad koncentrerade till de flackare älvdalarna och skogsbygdernas fåbodvallar. Arten tycks gynnas antingen av den basiska bergarten eller av den kuperade terrängens positiva inverkan på florin, genom näringsrikare rörligt markvatten. Större bestånd av skogsnäva växer främst i olika kantzoner och på marker där hävden upphört. Skogsnävan förekommer även som väggkantsväxt i skogsmark och fjärilen följer den ofta hit. På Alnön och vid Höga kusten förekommer

arten ofta i betesmarker med branta, och för djuren mer svåråtkomliga, raviner och sluttningar. Arten hotas av att miljöerna där den lever förstörs eller växer igen med buskar och träd.

Utseende

Turkos blåvinge är 25–28 mm över vingarna. Hanen är på ovansidan ljusblå med en turkos ton och vingarna har en bred brun kant. Undersidan är ljus brungrå med små prickar och ett vitt streck. Honan är brun på ovansidan och undersidan är lik hanens men något mörkare. Genom undersidan på bakvingen löper ett långt, kilformigt, vitt streck från utkanten och förbi diskfläcken. Hanen kan nästan inte förväxlas med några andra arter på grund av den breda bruna kanten på ovansidan av vingarna. Honan liknar andra arter med brunfärgad ovansida och måste granskas mer noggrant på bakvingarnas undersida vid bestämning.

Utbredning

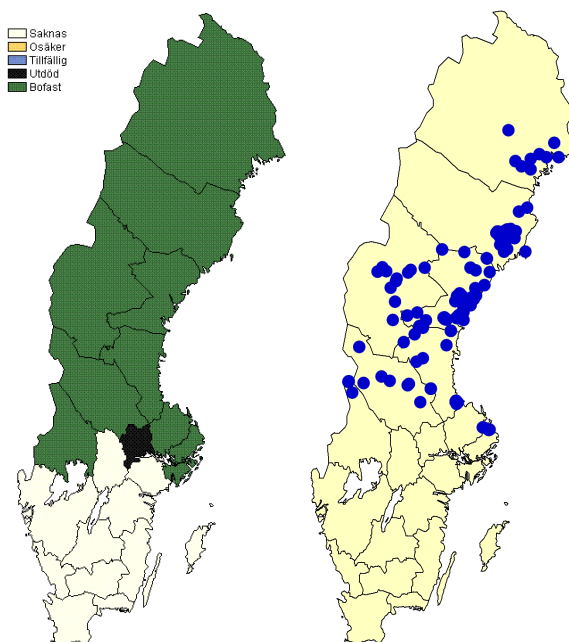
Turkos blåvinge är känd från drygt 60 lokaler i Sverige. Arten håller sig norr om gränsen för ett mer pålitligt snötäcke under vintern. Sydgränsen utgörs idag av en isolerad förekomst i Uppland. Under senare år har artens starkaste fästen varit på Alnön i Medelpad, vid Höga kusten i Ångermanland, söder om Bräcke i Jämtland, samt vid Prästholm, Älvsbyn och Kalix i Norrbotten. Även i Finland har turkos blåvinge minskat betydligt under senare år. Turkos blåvinge förekommer även helt nära gränsen till Norge vid Västerdalälven, Sälen, och det var därför inte överraskande att man 2006 lyckades hitta ett par lokaler i Norge längs älven Ljöra som är ett biflöde till Västerdalälven.

Inventeringsmetod

Räkna av antalet flygande individer under artens mest aktiva flygperiod (mitten av juli), dvs försök att optimera besöket så att så många individer som möjligt är aktiva. De allra flesta fjärilar flyger som mest mitt på dagen under soliga och varma dagar under sommaren. Hannarna kläcker i regel ett par dagar-1 vecka före honorna. Några dagar efter honorna har kläckts räknar man med att det största antalet individer är aktiva. Som grovt mått kan man alltså starta ca 10 dagar efter det att de första individerna har kläckts i fält. Genom att utnyttja fenologiverktyget på Artportalen samt färiska rapporter från andra rapportörer kan man försöka räkna ut den optimala flygtiden för arten på den lokalen man vill undersöka. För att få ett mått på antalet individer är det lämpligt om man gör en punkt- eller linjetaxering. Man räknar då antalet individer man ser av arten per rutt eller punkt under ett visst tidsintervall (max 45 min). Man vandrar i lugn takt där man tror att arten kommer att flyga och alla individer som ses räknas. Det viktiga är att man försöker gå ungefär samma rutt år från år och att man tar lika lång tid på sig. För att vara säker på artbestämningen kan arten behöva fångas in med en s.k. lufthåv som ofta har en ringdiameter på 30-50 cm.

Referenser

Artfaktblad [turkos blåvinge](#), ArtDatabanken, SLU 2010-04-20.

Fynd från 2000-2010

Turkos blåvinge, hona.

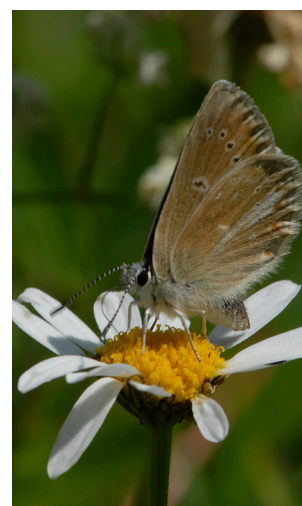

Foto: Lina Lönnberg (sid 1 och 2 t.v.) och Björn Sjödin (sid 2 t.h.)

Allmän information om Faunaväkteri

Syftet med faunaväkteri är att få kunskap om våra vilda djurs tillstånd, främst hotade arter. Genom att följa en population från år till år kan trender upptäckas och hot kan uppmärksammas. Därigenom underlättas arbetet med att bevara arterna. Förutom årlig övervakning av kända populationer innefattar faunaväkteri även återbesök av äldre fyndplatser och eftersök av nya populationer. All väkteriverksamhet sammanställs och tillgängliggörs i Artportalen och kan därmed användas inom naturvård och miljöövervakning. Verksamheten är ideell men samordnas av ArtDatabanken och Sveriges entomologiska förening.

Bli faunaväktare!

Alla är välkomna att bli faunaväktare. Du behöver inte vara expert, ett naturintresse räcker. Välj din art på artportalen.se där du får mer information om hur du blir faunaväktare.

Kontakt: asa.hedin@slu.se www.slu.se/artdatabanken www.artportalen.se www.sef.nu